

af Forretninger, Indskrænkning af industri og haandværksmæssig Virksomhed om Søndagen, er der egentlig en meget stærk Begejstring derfor ogsaa fra saadanne Sider, som ere stemte mod en Maksimalarbejdsdag. For en udenforstaaende vil dette være en Gaade, men det maa selvfølgelig ses i den Berøring, som nærværende Sag faar med Befolkningens religiøse Anskuelse.

Man har halvt karrikerende sagt, at den nyere Helligdagsbevægelse er en unaturlig Forbindelse mellem Socialdemokratiet og den indre Mission. Det er naturligvis for stærkt sagt, men det er ganske vist en Kendsgerning, at den Medbør, som Helligdagsbevægelsen har faaet i den nyere Tid, maa forstaaes i den Sammenhæng, og det er for saa vidt mærkeligt, som den derved er kommen til at løbe mod en Bevægelse, som umiddelbart forud betegnede de liberale Partiers Stilling til dette Spørgsmaal, og som gik ud paa at løse mange af de Baand, tidligere Lovgivning og tidligere religiøse Anskuelse havde anbragt, hvor der var Tale om Udøvelse af uskyldig Virksomhed om Søndagen. Tidligere var det et Venstrestandpunkt her og andet Steds at give saa stor Frihed om Søndagen, som det var muligt. Nu er der derimod blevet en Strømning, som synes at være den demokratiske, at man omvendt søger at lægge saa meget Baand paa Virksomheders Udøvelse om Søndagen som muligt. Det er jo en Udvikling, som det ikke er muligt at sætte sig imod i Principet, den har sin fulde Berettigelse.

Jeg, som anser en Indskrænkning i Arbejdstiden som et betydningsfuldt socialt Fremskridt, som en af de Opgaver, man bør være med til at løse, siger rent ud, at jeg springer over, hvor Gærdet er lavest, og er det lettere at faa en Indskrænkning i Arbejdstiden ved en streng Overholdelse af Søndagsfreden, gaar jeg den Vej. Jeg kunde ogsaa gaa andre Veje. Dette er Grunden til, at jeg har Sympati med den Bestræbelse, som har givet sig Udtryk ved nærværende Lovforslag, og jeg er for saa vidt glad ved, hvad den første særede Taler, Ordføreren for Forslagsstillerne (Knop) sagde, som det altsaa er min Anskuelse, at det er Hensynet til en Indskrænkning af Arbejdet om Søndagen, der i vore Dage maa være det bestemmende ved en Helligdagslovgivning. Men deraf mener jeg, følger, at man maa være klar over, at det er ganske umuligt at komme til en principiel Ordning af denne Sag.

Al den Lovgivning, vi lave paa dette Omraade, er og maa blive et Kompromis. Det er jo en selvfølgelig Ting, at medens neppe nogen vil kunne benægte, at det lod sig gøre ved en Maksimalarbejdstid at begrænse det samfundsmæssige Arbejde saaledes, at man i 9 eller 10 eller 10½ Time kunde gøre det Arbejde, som man ellers bruger 12 Timer til, er det derimod ganske umuligt, at hele Menneskelivet kan staa stille fra Lørdag Nat Kl. 12 til Mandag Morgen Kl. 5 Minutter over 12. Det lader sig ikke gøre. Vi skulle spise, vi skulle drikke, vore Kreaturer skulle have Foder og skulle have Drikke, der er en Række Livsfunktioner, vi skulle udøve ogsaa i den Tid, og som vi ikke kunne udøve uden Bistand. Det er en Anskuelse, antager jeg fremdeles, at man skal have Lov til at bruge Søndagen til uskyldig Fornøjelse, f. Eks. Udflugter paa Landet, Fornøjelser eller Adspredelser af den Art, som er egnet til at løfte Sindet op, Besøg paa Museer, Besøg paa Teater, Koncerter o. l. Men alt dette kan jo ikke udføres, uden at der arbejdes, uden at der er Arbejdere i Funktion paa den Dag. Vil man ikke binde Mennesket til at sidde inde-muret mellem 4 Vægge om Søndagen og være henvist til, at hver Mand laver sin Mad selv eller lever af Rester eller faster den Dag, er det nødvendigt, at der finder Arbejde Sted i de 24 Timer. Det kan ikke undgaas. Vi maa gøre os klart, at vi kunne hverken ved denne Lov eller nogen som helst anden Lovgivning paa dette Omraade komme længere end til et Kompromis. Og saa bliver Spørgsmaalet, hvor langt dette Kompromis skal strække sig, hvor meget man vil tage med.

Det lille Forslag, som var fremsat i Fjor, indskrænkede sig til at ophæve Adgangen til at holde Butikker aabne før Kl. 9 om Morgenen. Det tror jeg, man kunde gaa med til, jeg tror, det var en forstandig Foranstaltning, som befriede en hel Del Arbejdere, som vi overhovedet ikke have taget os meget af, nemlig dem, der ere beskæftigede i Detailforretninger, fra at møde en ganske enkelt eller faa Timer om Morgenen tidlig om Søndagen til liden Nytte for deres Arbejdsgivere og Principaler og til stor Skade for dem selv. De skulle nemlig bevæge sig hen til deres Arbejdssted fra deres mulig fjerntliggende Bolig, og dernæst, naar de først ere komne i Forretningen, skulle de rydde op og gøre Orden og muligvis blive satte til andet Arbejde for lukkede Døre. Derefter skulle de saa atter hjem, saa at Søndagen for en